

HÄÄDEMEESTE VALLAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Häädemeeste

18. august 2022 nr

Häädemeeste valla aleviku- ja külavanema ning külade ümarlaua statuut

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 58 lõike 3 ning Häädemeeste Vallavolikogu 28.06.2018 määruse nr 19 „Häädemeeste valla põhimäärus“ § 4 alusel.

§ 1. Üldsätted

- (1) Aleviku- või külavanem on aleviku- või külaelanike esindaja, ühistegevuse eestvedaja ning kohaliku omavalitsuse koostööpartner alevikus või külas, kes juhindub oma tegevuses kehtivatest õigusaktidest ja küla ühistest seisukohtadest ja huvidest.
- (2) Aleviku- või külavanema volituste kestus on neli aastat.
- (3) Aleviku- või külavanem on usaldusamet, ülesandeid täidetakse vabatahtlikult ja ühiskondlikel alustel.
- (4) Aleviku- või külaelanik on isik, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on registreeritud Häädemeeste vastavas alevikus või külas.

§ 2. Aleviku- või külavanema kandidaadile esitatavad nõuded

- (1) Aleviku- või külavanemaks võib valida aleviku- või külaelaniku, kes on valimise hetkel vähemalt 18-aastane.
- (2) Aleviku- või külavanema kandidaadiks saab esitada aleviku- või külaelaniku, kes osaleb koosolekul ja on andnud kandideerimiseks oma nõusoleku.

§ 3. Aleviku- või küla üldkoosolek

- (1) Aleviku või küla(-de) üldkoosoleku kutse tuleb avalikustada aleviku või küla veebilehel ja vastava(te) aleviku või küla(-de) teadetetahvliel vähemalt neliteist päeva enne üldkoosoleku toimumist.
- (2) Aleviku- või küla(-de) üldkoosoleku kutses tuleb märkida koosoleku toimumise aeg, koht ja päevakord.
- (3) Aleviku- või küla(-de) üldkoosoleku kokkukutsumise õigus on:
 - 1) aleviku- või külavanemal;
 - 2) vähemalt kümnel käesoleva määruse § 1 lõikes 4 toodud isikul oma rahvastikuregistris märgitud elukohajärgses alevikus või külas.
- (4) Üldkoosolek on otsustusvõimeline, kui koosolekul osaleb vähemalt 10 % asula elanikest või vähemalt 15 elanikku. Kui üldkoosolekul osaleb vähem kui 10 % elanikest või vähem kui 15 elanikku, siis korraldatakse uus üldkoosolek kahe nädala pärast ja koosolek on otsustusvõimeline olenemata osalejate arvust. Korduskoosoleku kokkukutsumine toimub samadel tingimustel üldkoosoleku kokkukutsumisega. Koosoleku juhatajal on õigus nõuda osalejalt tõendit isiku rahvastikuregistri järgse elukoha andmete kohta.
- (5) Aleviku üldkoosolek võib otsustada anda alevikus väljakujunenud piirkonnale eraldi esindusõiguse, millisel juhul valib esindusõiguse saanud aleviku piirkond eraldi alevikuvanema järgides käesoleva määruse paragrahvis 4 toodut. Eraldi esindusõiguse andmiseks on vaja üldkoosolekul osalejate poolthääle enamust. Alevikul võib olla kuni 2 esindajat.
- (6) Piirnevad külad võivad valida külade üldkoosolekul endale ühise külavanema. Küladele ühise külavanema valimise otsus tehakse üldkoosolekul osalejate poolthääle enamusega.

(7) Üldkoosoleku protokollimist korraldab aleviku- või külavanem või koosoleku juhataja.

§ 4. Aleviku- või külavanema valimine

Aleviku- ja külavanem valitakse aleviku või küla(-de) üldkoosolekul.

(2) Aleviku- ja külavanem valitakse salajasel hääletusel külaelanike poolt. Aleviku- või külavanema kandidaadi võib üles seada ja aleviku- või külavanema valimisel osaleda iga vähemalt 16-aastane aleviku- või külaelanik.

(3) Ülesseatud kandidaadid annavad kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks ning kandidaadid võivad oma kandidatuuri taandada kuni kandidaatide nimekirja sulgemiseni.

(4) Kandidaatide nimekiri suletakse avalikul hääletamisel üldkoosolekul osalevate aleviku- või külaelanike poolthääletenamusega.

(5) Kandidaatidele antakse aega enda ja oma programmi tutvustamiseks kuni 10 minutit.

(6) Kandidaatide tutvustamine toimub kandidaatide esitamise järjekorras. Igal aleviku- või külaelanikul on õigus kandidaadile esitada kuni 2 küsimust.

§ 5. Aleviku- või külavanema valimise korraldamine ja hääletamine

(1) Koosoleku alguses valitakse koosoleku juhataja ja protokollija. Igal aleviku- või külaelanikul on üks hääl.

(2) Salajase hääletamise korraldamiseks valivad aleviku- või külaelanikud endi hulgast vähemalt kolmeliikmelise valimiskomisjoni.

(3) Pärast kandidaatide nimekirja sulgemist korraldab istungi juhataja koostöös valimiskomisjoniga kandidaatide nimede kandmise hääletussedelitele. Hääletussedelitele kantakse kandidaatide nimekirja kantud kandidaadid esitamise järjekorras.

(4) Valimistel on hääletussedelite väljaandmise aluseks üldkoosolekul osalejate registreerimisleht. Hääletussedeli saamise kohta annab aleviku- või külaelanik hääletajate nimekirjale allkirja.

(5) Enne hääletuse väljakuulutamist kontrollib valimiskomisjoni liige valimiskasti ja kinnitab, et hääletuskast oli enne hääletussedelite kasti laskmist tühi.

(6) Hääletamise kuulutab välja ja kuulutab selle lõppenuks koosoleku juhataja.

(7) Salajasel hääletamisel tõmbab aleviku- või külaelanik hääletussedelil joone alla selle kandidaadi nimele, kelle poolt ta hääletab ning seejärel laseb sedeli isiklikult valimiskasti.

(8) Kehtetuks tunnistatakse hääletussedel, millel on märgistatud rohkem kui ühe kandidaadi nimi või kui märg on tehtud selliselt, et sellest pole võimalik aru saada või kus pole märgistatud ühegi kandidaadi nime.

(9) Kui aleviku- või külaelanik võtab hääletussedeli, kuid ei lase seda õigeaegselt kasti, siis loetakse see sedel rikutuks ja arvesse ei võeta.

(10) Kui hääletussedel rikutakse enne selle laskmist valimiskasti, on aleviku- või külaelanikul õigus rikutud sedelit tagastades saada hääletamise korraldajalt uus hääletussedel, mille kohta tehakse vastav märg hääletajate nimekirja.

(11) Isik valitakse aleviku- ja külavanemaks, kui tema poolt hääletab vähemalt 2/3 küla üldkoosolekul osalenutest. Koosolekul koostatakse protokoll aleviku- ja külavanema valimise kohta, millele kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija. Aleviku- ja külavanema volitused algavad valituks osutumisest.

(12) Koosoleku juhataja esitab aleviku- või külavanema valimise kohta koostatud protokoll koos koosolekul osalenud külaelanike registreerimislehega vallavalitsusele kümne (10) tööpäeva jooksul koosoleku toimumise päevast arvates.

§ 6. Mittetulundusühing või seltsing aleviku- või külavanema ülesannetes

(1) Käesoleva määruse § 3 lõikes 1 ja § 4 lõikes 1 sätestatud korras kokku kutsutud üldkoosolekul võib iga hääleõiguslik üldkoosolekul osaleja esitada ettepaneku valida alevikku või küla esindama aleviku või külavanema asemel kohaliku elu arendamise eesmärgil asutatud mittetulundusühingu või seltsingu.

(2) Sellisel juhul loetakse antud ettepanek võrdseks aleviku- või külavanema kandidaadi ülesseadmise ettepanekuga ja see osaleb valimistel sarnaselt aleviku- või külavanema kandidaatidega.

(3) Kui antud ettepanek osutub valituks, loetakse aleviku- või külavanemaks antud mittetulundusühingu või seltsingu seaduslik esindaja vastavalt mittetulundusühingu põhikirjale või seltsingu lepingule.

§ 7. Aleviku- või külavanema õigused

(1) Aleviku- või külavanemal on õigus:

- 1) esindada aleviku- või külaelanikke kohalikus omavalitsuses ja muudes asutustes oma volituste piires;
- 2) kutsuda kokku aleviku- või külaelanike koosolekuid ja algatada arutelusid aleviku- või külaelu probleemide lahendamiseks;
- 3) juhtida aleviku- või külaelanike ja aleviku või küla(-de) territooriumil viibivate isikute tähelepanu heakorda, avalikku korda, keskkonnakaitset, loomapidamiseeskirja jms. puudutavatele probleemidele;
- 4) korraldada alevikes ja külas(-des) ühistegevust ja ärgitada elanikke koostööle;
- 5) arendada koostööd alevike ja külade vahel.

§ 8. Aleviku- või külavanema kohustused

Aleviku- või külavanem on kohustatud:

- 1) esindama alevikku või küla;
- 2) edastama aleviku- või külaelanike ühised soovid ja ettepanekud vallavolikogu komisjonidele ja külade ümarlauale;
- 3) edastama aleviku- või külaelanikele omavalitsusest või mujalt tulnud külaelu puuduvat informatsiooni;
- 4) teavitama alevikus või külas(-des) tekkinud (sotsiaalsetest, keskkonna jt.) probleemidest;
- 5) korraldama küla arengukava koostamist ja elluviimist;
- 6) korraldama küla koosolekutel vastu võetud otsuste täitmist;
- 7) vähemalt üks kord aastas kokku kutsuma külaelanike koosoleku ja esitama külaelanikele aruande oma tegevuse kohta.

§ 9. Aleviku- või külavanema volituste lõppemine

Aleviku- ja külavanema volitused lõpevad:

- 1) aleviku- ja külavanema tagasiastumisega;
- 2) tähtaja möödumisel;
- 3) aleviku- ja külavanema tagasikutsumisega;
- 4) aleviku- ja külavanema surma korral.

§ 10. Aleviku- või külavanema tagasikutsumine

(1) Aleviku- või külavanema tagasikutsumiseks kutsutakse kokku aleviku või küla(-de) üldkoosolek.

(2) Aleviku- ja külavanema tagasikutsumine otsustatakse salajasel hääletamisel.

(3) Aleviku- ja külavanema tagasikutsumise salajane hääletus viiakse läbi käesoleva määruse § 4 toodud aleviku- ja külavanema valimise korras. Hääletusedelile kantakse aleviku- või külavanema nimi ning hääletusvastused „Toetan nimetatud isiku tagasikutsumist aleviku- või külavanema ametist“ ja „Ei toeta nimetatud isiku tagasikutsumist aleviku- või külavanema ametist“.

(4) Komisjon loeb hääled ja avalikustab tulemused koheselt.

(5) Isik on tagasikutsumine aleviku- ja külavanema ametist, kui tema tagasikutsumise poolt hääletab vähemalt 2/3 küla üldkoosolekul osalenutest. Koosolekul koostatakse protokoll aleviku- ja külavanema tagasikutsumise hääletamistulemuste kohta, millele kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija. Aleviku- ja külavanema volitused lõpevad ametist tagasikutsumise hetkest.

(6) Koosoleku juhataja edastab protokoll koos koosolekul osalenud külaelanike registreerimislehega vallavalitsusele ühe (1) tööpäeva jooksul koosoleku toimumisest arvates.

§ 11. Külade ümarlaud

- (1) Alevike ja külade sisest koostööd ja ühistegevust koordineerib külade ümarlaud
- (2) Külade ümarlaud moodustatakse aleviku- ja külavanematest, sealhulgas ka alevikku või küla esindama valitud mittetulundusühingu või seltsingu esindajatest.
- (4) Laekunud alevike- või külade üldkoosolekute protokollide alusel moodustab vallavalitsus külade ümarlaua koosseisu ning kutsub kokku esimese külade ümarlaua koosoleku.
- (5) Külade ümarlaua töövorm on koosolek.
- (6) Külade ümarlaua liikmed valivad oma hulgast esimehe ja aseesimehe, kes korraldavad külade ümarlaua tööd.
- (7) Külade ümarlaua koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele.
- (8) Külade ümarlaud on otsustusvõimeline kui koosolekul osaleb vähemalt pool selle koosseisust. Otsused langetatakse konsensuse alusel. Kui arutelust selgub, et konsensust ei ole võimalik saavutada, langetatakse otsus poolthäälteenamusega. Vastu hääletajatel on õigus nõuda oma eriarvamuse protokollimist.
- (9) Külade ümarlaua koosoleku päevakorrapunktide arutelule on õigus kaasata valla ametiisikuid jt spetsialiste olenevalt arutlusele tulevatel küsimustel.
- (10) Külade ümarlaua koosolekud protokollitakse.
- (11) Külade ümarlaua koosolekute läbiviimiseks on külakogul õigus eelneval kokkuleppel tasuta kasutada piirkonnas asuvaid Häädemeeste vallale kuuluvaid ruume koos vajalike tehniliste vahenditega. Samuti on külade ümarlaual õigus taotleda vahendeid oma tegevuse toetuseks Häädemeeste valla eelarvest.

§ 12. Külade ümarlaua pädevus

- (1) Külade ümarlaual on õigus:
 - 1) teha ettepanekuid kohaliku elu küsimustes vallavolikogule ja –valitsusele õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks. Ettepanekud võetakse arutusele volikogus või valitsuses hiljemalt kolme kuu jooksul;
 - 2) teha ettepanekuid valla eelarvestrateegiasse, arengukavasse ning valdkondlikesse ja piirkondlikesse arengukavadesse;
 - 3) avaldada arvamust ja teha ettepanekuid vallavalitsusele ja volikogule kohaliku elu küsimustes.
- (2) Külade ümarlauale võib esitada seisukoha saamiseks muuhulgas:
 - 1) valla üldplaneeringu;
 - 2) valla eelarvestrateegia, arengukava ning valdkondlikud ja piirkondlikud arengukavad;
 - 3) teede investeeringute kava;
 - 4) käesoleva määruse muudatused;
 - 5) ühistranspordi sõiduplaanid ja nende muudatused;
 - 6) detailplaneeringud;
 - 7) avaliku ruumi arendamisega seotud ehitusprojektid.

§ 13. Kohaliku omavalitsuse kohustused

- (1) Külade ümarlaua koosseis ning külade ümarlaua esimees ja aseesimees kinnitatakse vallavalitsuse korraldusega, mille aluseks on vastava aleviku- või küla üldkoosoleku juhataja ja protokollija poolt allkirjastatud üldkoosoleku protokoll ja osalejate nimekiri.
- (2) Vallavalitsus avaldab valitud aleviku- ja külavanemate kontaktandmed nende nõusolekul valla veebilehel ja valla infolehes.

§ 14. Rakendussätted

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Andrus Soopalu
volikogu esimees

SELETUSKIRI

„Häädemeeste valla aleviku- ja külavanema ning külade ümarlauda statuut“ eelnõu juurde

Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärgiks on kehtestada Häädemeeste vallas aleviku- ning külavanema statuut ning samuti luua külade (sh alevike) ümarlaud. Aleviku- ja külavanema valimine ei ole alevikule ja külale kohustuslik. Samuti võib aleviku või küla üldkoosolek volitada külavanema ülesandeid täitma aleviku- või külaseltsi ülesandeid täitva mittetulundusühingu või seltsingu. Häädemeeste külade ümarlaud moodustatakse aleviku- ning külavanematest.

Eelnõu juriidiline alus

Häädemeeste Vallavolikogu 28.06.2018 määruse nr 19 „Häädemeeste valla põhimäärus“ § 4 sätestab, et volikogu võib võtta vastu külavanema statuudi, milles määratakse külavanema valimise kord, kandidaadile esitatavad nõuded, õigused ja kohustused, volituste kestuse periood ning külavanema volituste lõppemise regulatsioon.

Eelnõu sisu

Eelnõus sätestatakse aleviku või küla üldkoosoleku pidamise reeglistik, mille kohaselt on alevikul või külal võimalik endale aleviku- või külavanem valida. Samuti määratakse ära aleviku- ja külavanema õigused ning kohustused. Aleviku- või külavanem on usaldusamet mille kohaselt täidetakse ülesandeid vabatahtlikult ja ühiskondlikel alustel.

Eelnõu mõju valla eelarvele.

Aleviku- või külavanema amet ei ole palgaline amet. Külade ümarlaudade pidamiseks saab kasutada (eelneval kokkuleppel) Häädemeeste vallale kuuluvate asutuste ruume.

Seletuskirja koostas

Andres Annast
vallasekretär
09.08.2022